

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 21. Chananæos, quia peccatores, eiecit Deus, & Iudæos substituit, hos vt ingratos exturbavit, & Christianos subrogavit; quod si hi peccatores, quid cum illis agendum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

petra inebriatus, cunctis terrarum populis sublimior, dignitate eminentior, bonis dives, Templo, Sacerdotibus, altari & c. venerandus, modo illius & cachinnus omnium expositus, inter nationes, seti maris fluctibus quaquaversus, dispersus. Hæc cum tu conspexeris, primum crede, cognosce peccati Iudæorum acerbitatem quam Deus summo sic puniit rigore, crede Deum esse, qui hanc eis inflavit penam, cuius iustitia tantam ferre non potuit ingratitude. Secundum: Noli alium sapere, sed tunc. Si namque populum sibi, ut primogenitum charissimum, tanta repulit ac dispersit indignatione: quo te non plectet advenam supplicio? Si naturalibus ramis &c.

III. Ve video facinus spectat Apostolus Regis Saul, quod Regum narrat historia; manu venit armatus copiosa Naas Rex Ammonitarum, contra cingit militari incolas Iabes Galaad, qui fractis animis, vtpote virtutibus inferioribus supplicatus ab Israelitis supplices instansque postularat, illi verò ut primum audierunt, qua premerentur ciues Iabes Galaad obfisione, illis ex tot corde condoluerunt, fontemque miserandam elatis in sidera vocibus deplorarunt: Omnis populus leuavit vocem suam & fleuit. Opportune illis adest Saul nouus electus vnctusque rex ex boum agasorie, qui populi audiens euulatus, tristisque gemitis, ocuis interrogat: Quid habet populus, quod plorat? Quis cæcis sinistret plantam hunc lugubrem elicit? Bonus Rex, ut populum videt afflictum, illico de remedio cogitat, & solamine. Respondent: nouis ad nos irasmissis, auditisque extremis angustis, quibus oppidani Iabes Galaad, à Rege Naas Ammonitarum opprimuntur, mærore populus contabescit. Inuasit autem subito Saulem spiritus charitatis & zeli opitulandi obfessis, & ab vrbe Ammonitarum circumfeditis depellendi, quocirca proponit illis bellum iudicare, utque populum ratiò fortius animaret, ad arma sumendum, & in adiem procedendum manu numerosa, boves suos in partes dissecat, quas duodecim singulas mittit tribubus, in hæc verba, viuit Dominus: Quicumque non exierit, & secutus fuerit Saul & Samuel, sic fiet bobus eius. Ad quæ (sic spiritus S.): Inuasit timor Domini populum: ut enim vidit populus facinus hoc regis adeo feruere in proprijs spectans oculis hanc truculentam bouum lamenam cunctos stupor apprehendit, terrorque vehemensissimus, qui tantus fuit ut timor Dei diceretur: Inuasit timor Domini populum. Dico citius conueniunt & arma sumunt de Hieron. Baz. de Lanna Tom. II.

Israel trecenta milia, & ex Iuda triginta milia: animo leonibus ferociore, qui tanto in Ammonitas irruerunt impetu, ut cunctos castris expellerent, fugarent, superarent.

Deus bone! quis effectus, ex eo quod regem viderint, boves mactasse sibi proprios, & quis non multo præclarior, si proprijs ac charissimis sibi non parceret, filijs? Quo tu non timore concutiendus, quo terrore non percellendus, dum cernis Deum suos mactasse boves, populum inquam electum in partes discepisse, quoniam illos quos in multo velut sibi charissima pigmora diligebat, de quibus testatur: Primogenitus meus Israel. Quia illos feruente disperferit, & venit membra tum discessos quaquaversum per orbem dimiserit, quod ille ipse sit, qui Iudæos, licet populum suum, & velut boves suos, imo filios suos incerto detinet exilio. Contemisce, tibi caue, quid tibi, quid de te faciet, cum populus es reiectus & peregrinus, nullius laris, in eorum te benignus subleuit locum vineamque commendauit: Noli alium sapere, sed tunc, si naturalibus ramis &c. His adde, parum est quod manus bobus inuenerit violentas, insuper: Proprio filio non pepercit, ut peccatum expellat, ut tua destruat crimina, quo non furore exandescet in te inimicum suum, in correctâ tua morum malitia illi semper aduersarium? At: amen de hoc postremo alia fufius agemus. Illud modo supplicium versetur ob oculos, quo electum sibi populum acerbius perstrinxit, ut timor Domini te percellat, inuadatque salutaris: Quod si naturalibus ramis Deus non pepercit &c.

V. Timeat Christianus obiectos Iudæos. Exo. 4. 12.

§. 21. Chanaanos, quia peccatores, eiecit Deus, & Iudæos substituit, hos ut ingratos exturbauit, & Christianos subrogauit; quod si hi peccatores, quid cum illis agendum?

Celesti quadem eloquentia diuina nobis exponit spiritus S. bonitatem, & quam sit à conditione eius ac voluntate alieni punire peccatores: quandoquidem illis hoc indulget, quod singulis diebus milles experimur: nimirum, dum homines, quibus Deo seruire, & gratificari in omnibus incumbit, illum grauius exacerbant, peccantes non statim, non prima vice, non secunda condemnat ad inferos, sed primum semel ac sepius illos commonet, corrigi, modo per seipsum suis inspiratioibus, internis cordis commotionibus, animæ perturbatioibus,

52. I. Deo bonitas in peccatoribus.

rioribus, modò per prædicatores exterius, modò per afflictiones, quibus aperiantur obtutus, & ad meliora prouocentur; modò per singularia beneficia: *O quam bonus & suavis est Dominus spiritus suus in omnibus, idæque eos qui exerrant partibus corripis, & de quibus peccant, admones, & alloqueris, ut relinquant malitiã credant in te Domine.* Illud partibus corripis indicat, quòd diuersis modis, vijs, partibus eorum intendat correctioni. Porro adiungit, quòd si nec hec nec illud profuerit, nec his omnibus à malitia respiciant meliores, & quo benignior Deus, eò ipsi sunt nequiores, tali pertinaces plectet supplicio, quo perdat in ætænum.

II. Hoc liquidò satis probat in septem illis nationibus, omnium quas mundus perulit, perueicissimis; Chanaanis, Amorrhæis, Phereis, Hethæis &c. In quas Deus sæpius iuehatur, ut pote mortalium pessimas, cælo, terræque indignas; quibus iam erat malitia altera natura: *Nequam est natio illorum, & naturalis malitia ipsorum.* Iam erat illis nequitia, ut uenit serpenti, & busoni putredo. Illis terram concessit incolendam, fecundam, fluentem lacte, mel, diuitijs, bonisque affluentem, quam ut quid magni, intimo suo amico Deus promiserat Abrahami luthæque posteris. Terra Sancta: *In qua sunt oculi Domini à principio anni usque ad finem eius.* Huius igitur terræ possessores Chanaan, cum illi seruire tenerentur, qui tanis illos extulerat beneficijs, in omnem sese præcipitarunt sordis ignominiam, nequitias exhorrendas, in illis non Deum irritarunt sceleribus: parum namque mali esse videbantur, si communibus se darent iniquitatibus ad eum insuper ascenderunt malitia gradum, ut proprios filios Dni suis holocausta, cõlcerarent & ad maiorem festi solemnitatem in ipsis sacrificijs assas filiorum carnes deuorarent, eorumque viscera in arena proponerent ac summa sanguinem haurirent volupate, que omnia, (si sic fieri liceat) ipsi Deo horrorem nauseamque prouocabant. Nec non plurima cum demone prestigia sœdera, contractus faciebant, que dicuntur: *Medicamina & sacrificia iniusta.* Illos enim antiquo inhabitatores terræ sanctæ sua quos exhorruisti quoniam edibilia tibi opera faciebant per medicamina & sacrificia iniusta, & filiorum suorum necatores, sine misericordia & comitores viscerum hominum, & deuoratores sanguinis &c. Nihilominus nec illos voluit statim exterminare, tantorum criminum, ac homicidiorum reos sed magnam motus misericordiam illos exspectabat, & ut illos corrigeret, vespas, & mus-

cas mittebat, quæ illos tam acriter morderent, ut quos pungebant occiderent: *Sed ipsi tanquam hominibus piscicisti, & misisti antecessores excruciatos tui vespas, ut paulatim illos extirminarant.* An ergo languida erat, magne Dni, manus tractor illis immittentes viscos, leones, tigrides, de celo fulgura, tonitrua &c. Non quia impotens erat, sed quia dabat locum penitentia. Licet enim pœnolceret Deus, eorum adeo pertinacem ac inulceratam malitiã, qua ad saniora non conuertentur, tamen ex parte sua quantum in se erat, hæc agebat, ut misericordiam suam, irrefragabilem daret, argumentum: *Non ignorans quia nequam est natio illorum, & naturalis malitia ipsorum, & quoniam non poterat mutare cogitationem eorum in perpetuum.* Distulisti tamen Dne supplicium, longanimitas expectans, & peruersam eorum attendens naturam peccata committere do præteribas.

Ea patientiam Dni eorum substatuere merces annis quadringentis. Verum tamen, illos in peccatis obduratos, imò per singulos dies in peiora corruentes cum tantam diuinitus ferre non posset iniquitatem, tantam ingratiudinem, tandem idololatriam exterminauit. Populum suum electum de Ægypto prouocauit, ac rebelles illos ingratosque de terra illa sancta, Deo dilecti eiciens, eiusdem securus statuit esse pœnitentes, beneficijs auxit in finis, ut melioribus Deo responderent obsequijs, quem nequam illa natio sceleribus irritarat: *Illos perdere voluisti per manus parentum nostrorum, ut dignam perciperent peregrinationem puerorum Dei, qua tibi optatum charior est terra.*

Hoc illis contolli beneficium quod in propheta regius extollit: *Vinea de Ægypto transtulisti, eiecisti gentes & plantasti eam.* Fuit Chanaan lapides illi, quos ipso teste, per Isaiam, exstirpauit de terra illa, ut populum illum electum sublituerit: *Lapides elegit ex ea, erit lapides illi durissimos Chananæos, Phereis &c. gentem illam feroem, ingratam, idololatriam, in quorum locum plantauit populum sibi charissimum.* Ut primum hic terram incoluit pacificus possessor, en adest Deus, qui singularis, & prælatioribus quam Chananæos, populum effert beneficijs, his illum deuiciens, ut talia eorum essent in Deum studia, quibus priorum defectum diligenter emendarent. Legem, & madata præscribit, sacerdotibus, sacrificia templi, prophetas, diuicias, dignitates, & confortat. *Admirationem.* Hæc autem peruersa sunt eorum iniquitas, ut antecessores sceleribus longè superarent, & in omni peccatorum genere Deo iniuriosi: *Introduxi in terram*

Dem. 5. r. 8.

eos in terram Carmeli &c. Et contaminaſſis terram meam, & hereditatem meam poſuſſis in abominationem. Altaria in terra ſancta idolis creaverunt, & Deo abiurato, illa adoraverunt, & thus illis obtulerunt, quinimo filios ſuos idolis immolaverunt, rem adeo deteſtandam, Deoſque iniuſam.

Non ideo perdidit illos, ſed ſervulos ſuos delegavit prophetas prædicatores: At illi ſubſannabant nuntios Dei, & pariſpendebant ſermones eorum, illud ebantque prophetas. Veſpas excitavit quæ carnes pungerent, modò Nabuchodonofor, modò Theſat Phalaſar, modò reges alios qui illos ſubiugarent, modò nationes barbaras, à quibus ſub cultro dimiſſi ad ſummam lineam pervenerunt: nec tamen inde meliores: quinimo peccata peccatis ſuperaddentes in turpiſſimum omnium & maxime deteſtandum labuntur crimen: vt in honorem, gratiamque idoli ſui magui patriſfamilias filium mactare non vererentur. Idololum autem Iudaorum, quod Deus quale nullum aliud execrabatur, eorum erat acariſia, auri cupiditas, hoc quippe monſtravit Ezechiel, quaſi quod eum acerbis irritaret, ac in grauiſſimam ſuam cederet ignominiam: *Idolum reſi* Quid Deo conſiſi? Terra mihi gratiſſima: nullatenus inculta deſerenda: veniant Geniles, populus licet peregrinus, inimicus barbarus amodo tamen illum eligo, ipſe terram ingrediatur, occupet, & hoc in Iudeos perperet, quod illi in antecelſores, extirp. t. eliminet perdat, ac ſeipſum perpetuum reddat terræ poſſeſſorem.

Hoc illis comminans Deus prædixerat ore prophetico: *De domo mea efficiam eos. Et non adham, vt diligam eos.* Altera vice terrâ illâ emancipavit, veint domo ſua, ac in Babyloniam extorres eliminavit: elapſis at tamen annis pluribus, ſoluit ſeruitutem, in ætatis ignoſcit, & in primam rediit ad hereditatem: at modò *Non adham vt diligam eos*, ſic modò multavit Iudeos, terrâ tantâ exturbavit, domo ſua, id eſt Eccleſiâ emancipavit, extorres elongavit, ſine ſede, ſine templo, ſine ſacramentis, ſine ſacrificiis, à perpetuum damnati ſunt exilium & ignominiam. Nos autem in illam admittit, nobis illam elocavit domum, vincam commendavit: quæ, quæſo, nobiſcum acturum arbitramur? Perpendamus ingreſſi Eccleſiam, & Dei domum: qua mentis Deum colimus deuotione? Quas tantis beneficiis pares referimus gratias? Caveamus ne eorum commutationem non niſi peccata deſerimus, nos illa quoque exterminet, altam inducat nationem, quæ fidelior, gravior,

graviorque tanto ſeruiat benefactori, Caveamus, ne in nobis hoc quoque decretum ſerale compleatur, quod illi protulerunt, quod Chriſtus confirmavit vt iuſtum, quod breui poſtmodum tempore mandavit executioni: *Auſere- tur à vobis regnum Dei. Et dabitur genti facienti fructum illius.* Quod prius vineam dixit, modo Dei vocat regnum. Hoc namque Deus nunquam deſtruet, permanet enim Dei Eccleſia in æternum & vltra. Sin vero tuo negligens deſueris officio, te quoque profugum manu mittet, populum aſſumet, te & diligentem & graviorem: *Non perit vinea* (eſt: vt D. Bernar.) *ſed migravit.* Timeamus in Hiſpania, vbi Dei benignitate fides adeo firma conſiſit, nobiſque partem Deus Eccleſiæ ſuæ conceſſit principalem: nos quoque exturbet, quod ſi nos officio noſtro deſuerimus. Deo non deertunt, qui melioribus reſpondeant ſtudijs, & tantis beneficiis gratores.

Mira ille procedendi modum non prætereamus, quem Chriſtus in plantanda ſeruant Eccleſia. Statim in principio ab eius ordine pace, claritate lucemque Ægyptijs inſudit Evangelij, qui tanto ſeruire, pietate tanta, Dei beneficijs reſponderunt, vt orbem rapere in admirationem: Clauſtra monachis, deſerta virent anachoretis, vrbes replentur monaſterijs, in quibus velut in alveiculis eccleſiis, ſauis ſuaſiſſimi Deo conſecrantur. Tantus erat Monachorum numerus, quantum enumerat D. Hieronym. D. autem Chryſoſtom. multitudinem reſert civitatis Thebanæ prope uſinitam. Animus hi elanguerunt, pietate torpuerunt, & in eorum locum monachos ſuffecit Græcia, vbi pulſarunt monachi tanta viæ morumque integritate conſpicui, quales notamus D. Baſilium multorum cenobiorum parentem architectum, D. Gregorium Nazianzenum, D. Gregorium Nyſſenſem, D. Chryſoſtomum &c. Quam ſolidè fides radicata Conſtantinopoli? Hi quoque Deo in fideles Lucem ſuam Dominus in occidentem ab Oriente declinavit Evangelij. Quam proſperè, ac dextero Deo fides plantata germinavit. Tot annis feliciter in multas excrevit dilata: a propagines, profundas in fidei conſtantia radices egit, in omnimoda Romano Pontifici, nationibus alijs ad iuriam, obedientia hæctenus ſua firmaque perfeuerat. Caveamus ne nos tepentes expellat Deus; ad Indos, ad Chinas, ad Philippas migret Eccleſia. Faxit Deus, vt illis Sol ortus Evangelij, non ea ſit intentione, vt illis oriens, nobis occi-

D. BERN. Ser. 30. in Cant.

VII. Mirabilis modus plantandi Eccleſiâ.

Occidat male fortunatus, fructus adfuturus,
Prudentes finus & sagaces, vt ex generatione
illa pessima & peruerla fumentes diuinæ feve-
ritatis exemplum, generatio finus altera, grata,

eiecta, ac fecunda, vt fructus gratia bonorum
que operum referentes, gloria mellis colligat
mus æuiterne. Amen.

S V M M A R I V M

HOMILIÆ DECIMÆ OCTAUE SEQVENTIS

CRISTVS præterdit in hac parabola, suâ magnam declarate misericor-
diam, nostræ fidei probans articulum, quod peccata dimittat, in gra-
tiam recipiat peccatores etiam iniquissimos, si ad finem recurrant mi-
sericordiæ penitentes. *a.* Primum impudentem exponit malitiam,
paruumque iudicium peccatoris, qui paternos vltro deserit lares, vt
sua potiatur libertate. *b.* & in regionem abeat longinquam. *c.* vbi luxuriosè viu-
do suas impudicus dilapidauit facultates: proprius hic est libidinis effectus. *d.* illis au-
tem minime satur, fame torquetur grauiori, *e.* qua pressus diabolo se tradidit in por-
carium. *f.* hoc etenim sibi seruientibus imponit oneris, fame seruos enecando. *g.* Se-
eundum, Dei proponit misericordiam, qui misero condolens peccatori, benignitatis
in eum conuertit oculos, quibus in se reuersus, suos aperit illuminatus, vt eos ad pa-
tris reseret ædes, panisque recordetur abundantia, qua famuli in illa perfruuntur.
h. Et quod reuertenti lætus occurrat peccatori, brachia benignus extendat osculum
pacis pacificus offerat. *i.* tantoque recipiat gaudio, tantaque misericordia, amorisque
tractet indicijs, vt maior natu filius obloquatur. *k.*

§. 1. Labilem creauit Deus hominem, vt habe-
ret cui peccata misericors dimitteret, de quo
maxime gloriatur.

§. 2. Tanta est Dei misericordia, vt de illa San-
cti, velut Isaias & Ionas, conquesti fuisse
videantur.

§. 3. Nullum est peccatum inremissibile, quod
non infinitis à D. misericordia superetur,
quod ad nostrum solatium multoties ratum
facit.

§. 4. Præ ceteris maiori studio, Christus, verbis,
parabols, iureiurando, ac operibus hunc fidei
docuit articulum: Remissionem pecca-
torum.

§. 5. Homo quidam. se Patrem nominat
Deus, vt amoris sui ferat testimonium, ac
Christianus peccatoribus sporadica esse do-
ceat indulgentiam.

§. 6. Adolescentior. Optima ratione vocatur

peccator adolescentior, licet centenarius, vt
Cain & Absalon.

§. 7. Abiit. Non eijcit domo sua Deus pecca-
torem, ipse tam impudens est, vt spon-
te discedat, contra quem Deus protesta-
tur.

§. 8. Diuisit substantiam. Non auferi illi
Deus libertatem, qui vult abire, eumque de-
serere, licet sit ille deplorandus.

§. 9. In regionem longinquam. Peccatum
regio est tam procul distans à Deo, vt dicat
eo vsque nec manus suas, nec oculos posse per-
tingere.

§. 10. Quo tendat, non attendit peccator: Exe-
chiclis portento, iumentis Isaiæ, vaseque Za-
charia præsignatus.

§. 11. Dissipauit substantiam. Decoxit sub-
stantiam suam, effectus luxuria per quem il-
lam Iob describit.

§. 12.